

співу; вправи на вирівнювання регістрів, формування високої вокальної позиції та точного інтонування; вправи на розширення діапазону; вправи на розвиток співочого дихання та правильної опори звуку та інші.

Вокально-технічні вправи поділяють на такі типи [4]:

- вправи із застосуванням різних видів вокалізації;
- вправи з поступовим розміщенням звуків;
- вправи з використанням різних інтервалів;
- вправи на одній ноті;
- спів із закритим ротом.

Процес формування професійної майстерності майбутнього вчителя музичного мистецтва характерний оволодінням та засвоєнням ним відповідних вокальних знань, умінь та навичок, а також власних можливостей та якостей, що у науковій літературі подається як «вокальна культура майбутніх учителів музики» [3, с. 104]. Володіючи високим рівнем вокальної культури майбутній педагог зможе досягнути успіху у власній педагогічній діяльності.

Висновки. Підсумовуючи вищезазначене можемо стверджувати, що застосування вокально-технічних вправ у процесі професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва відіграє важливе значення.

Володіючи відповідними здобутими знаннями, професійними компетенціями, майбутній педагог зможе вправно продемонструвати власним голосом вокальні зразки на уроках музичного мистецтва, розумітиме специфіку роботи з дитячими голосами, володітиме методами та прийомами викладання вокалу та раціонально застосовувати їх у подальшій педагогічній діяльності.

Перспективи подальших наукових розробок вбачаємо у дослідженні проблеми впливу вокально-технічних вправ на процес звукоутворення, а також їхньої ролі у професійній підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бєдакова С. В. Фахова підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва (дисципліна «Вокально-хорове виконавство з методикою викладання (сольний спів)») : навчально-методичний посібник. Миколаїв : Вид-во РАЛ-поліграфія, 2020. 325 с.
2. Гмиріна С. В. Вплив вокально-технічних вправ для солістів-вокалістів на процес звукоутворення. Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI століття: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 16-17 жовтня 2014 р. Київ, 2014. С. 586 – 592.
3. Осадча Т. В. Вокальна культура майбутнього вчителя музики: теоретичний аспект. Наукові записки Серія: Педагогічні науки. 2018. Вип. 170. С. 102 – 106.
4. Рось З. П. Розспівки та фонопедичні вправи як основа підготовчої роботи на заняттях з естрадного вокалу : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: «СІМІК», 2018. 34 с.

Софія БАТРУХ,
студентка Львівського національного
університету імені Івана Франка
Науковий керівник – **Тетяна МЕДВІДЬ,**

*кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри музичного мистецтва Львівського національного
університету імені Івана Франка.
Львів, Україна
tatjana.medvid@gmail.com*

Sofiia BATRUKH,
*Student Ivan Franko National University of Lviv
Scientific supervisor – Tetiana MEDVID,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Musical Arts,
Ivan Franko National University of Lviv.
Lviv, Ukraine
tatjana.medvid@gmail.com*

**МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ
MUSICAL ART AS A MEANS OF FORMING THE CREATIVE
ABILITIES OF SCHOOLCHILDREN**

Формування творчої особистості є одним із важливих завдань сучасної системи освіти. У світі, що стрімко змінюється, здатність до нестандартного мислення, генерування нових ідей, пошуку оригінальних рішень та самовираження набуває особливої цінності. Творчі здібності дають змогу людині не лише успішно адаптуватися до нових умов, але й активно перетворювати навколишню дійсність, знаходити інноваційні шляхи у професійній діяльності та повсякденному житті. Серед численних засобів розвитку творчого потенціалу особистості чільне місце посідає музичне мистецтво. «Проблема розкриття творчого потенціалу особистості є вагомим пріоритетом сучасної освіти, тому зусилля українських педагогів націлено на демократизацію освіти, перебудову традиційної системи викладання художньо-естетичних дисциплін загалом і музичного мистецтва зокрема» – зауважує Т. Медвідь [3, с. 118].

Унікальна природа музичного мистецтва робить його потужним інструментом для стимулювання уяви, фантазії, інтуїції та інших компонентів творчого мислення школярів. Музика, як універсальна мова людства, здатна торкатися найглибших струн душі, пробуджувати естетичні почуття та надихати на створення чогось нового. Тому дослідження впливу музичного мистецтва на формування творчих здібностей учнів залишається актуальним і важливим завданням педагогічної науки та практики.

Музичне мистецтво пропонує широкий спектр можливостей для розвитку творчих здібностей школярів на різних етапах їхнього навчання. Вже з молодшого шкільного віку залучення дітей до музичної діяльності сприяє активізації психічних процесів, що лежать в основі творчості. «Музична діяльність дає змогу школярам глибше увійти в художній образ, сприяє розвитку їх уяви, фантазії, яка виступає психологічною основою творчості» – зазначає М. Вацьо [1, с. 26]. Слухання музики розвиває емоційний інтелект, здатність до співпереживання, вміння розрізняти та інтерпретувати настрої та почуття, виражені в музичних образах. Це, в свою чергу, стимулює уяву дитини, спонукає її до створення власних

асоціацій та візуальних картин, що є важливим елементом творчого процесу. Педагог, пропонуючи учням прослухати той чи інший музичний твір, може ставити запитання, що спонукають до роздумів: «Про що розповіла вам ця музика?», «Які кольори ви уявляєте, слухаючи цю мелодію?», «Якщо б ця музика була історією, яким би був її сюжет?». Такі завдання розвивають асоціативне мислення та фантазію.

Важливим аспектом вокально-хорової діяльності на уроках музичного мистецтва є робота над виразністю виконання, що вимагає від учня не просто механічного відтворення мелодії та тексту, а й осмислення змісту твору, передачі його емоційного забарвлення. Це спонукає до пошуку власних інтерпретаційних рішень, що є проявом творчого підходу. Гра на музичних інструментах відкриває ще ширші горизонти для творчого самовираження. Опановуючи той чи інший інструмент, дитина не лише розвиває дрібну моторику, координацію рухів та музичний слух, але й отримує можливість самостійно відтворювати музику, експериментувати зі звуками, тембрами, ритмами. Імпровізація, навіть на найпростішому рівні, є потужним стимулом для розвитку творчої уяви. Важливо, щоб педагог підтримував такі творчі спроби, створював атмосферу вільного експериментування та заохочував до пошуку оригінальних музичних ідей. Навіть прості завдання, такі як створення музичного супроводу до пісні, або ж імпровізація на задану тему, можуть суттєво активізувати творчий потенціал школярів.

Музично-ритмічні рухи та інсценування пісень також відіграють значну роль у формуванні творчих здібностей. Через рух діти вчаться відчувати і передавати характер музики, її динаміку, темп, ритмічний малюнок. Створення танцювальних композицій під музику або інсценування сюжетів пісень вимагає від учнів прояву фантазії, винахідливості, вміння працювати в команді та узгоджувати свої дії з іншими. Це сприяє розвитку невербальної комунікації та емоційного самовираження. У процесі такої діяльності діти вчаться інтерпретувати музичні образи через рух, що є своєрідною формою творчого переосмислення сприйнятого. О. Лобова підкреслює: «Завдяки творчості дитина внутрішньо зростає, а урок музики набуває того шарму, який притаманний року мистецтва» [2, с. 112]. Теоретичні знання з музики, такі як знайомство з творчістю композиторів, різними музичними жанрами також опосередковано впливають на розвиток творчих здібностей. Розуміння закономірностей побудови музичного твору, знання виражальних засобів музики розширюють кругозір учнів, збагачують їхній внутрішній світ та надають інструментарій для більш глибокого сприйняття музичних творів. Це також може надихнути на власні творчі пошуки, адже чим багатший тезаурус знань та вражень, тим більше підґрунтя для генерації нових ідей.

Особливе значення в контексті формування творчих здібностей має інтеграція музичного мистецтва з іншими видами мистецької діяльності, такими як образотворче мистецтво, література, театр. Наприклад, створення малюнків під впливом прослуханої музики, написання невеликих оповідань чи віршів на музичні теми, постановка музичних вистав – все це сприяє комплексному розвитку творчого потенціалу школярів, дозволяє їм знаходити зв'язки між різними видами мистецтва та виражати свої ідеї у різноманітних формах. Такий підхід стимулює

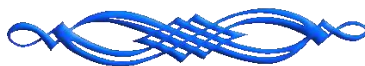
синестезійне сприйняття, коли враження від одного виду мистецтва викликають асоціації в іншому, що є характерною ознакою творчої особистості.

Важливою умовою ефективного формування творчих здібностей засобами музичного мистецтва є створення сприятливої психологічної атмосфери на уроках. «Розвиток творчих здібностей молодших школярів під час уроків музичного мистецтва потребує передусім створення емоційно комфортного середовища, яке забезпечує можливості для вільного самовираження учнів, реалізації їх базових потреб у повазі, визнанні, соціальному схваленні, творчій самореалізації» – пише М. Вацьо [1, с. 26]. Педагог має заохочувати ініціативу учнів, підтримувати їхні творчі пошуки, адже в процесі експериментування народжується нове. Атмосфера довіри, поваги до індивідуальності кожного учня – все це сприяє розкриттю внутрішнього потенціалу дитини.

Висновки. Музичне мистецтво є надзвичайно потужним та багатогранним засобом формування творчих здібностей школярів. Його вплив охоплює розвиток емоційної сфери, уяви, фантазії, асоціативного та нестандартного мислення, інтуїції та здатності до самовираження. Залучення школярів до активної музичної творчості сприяє не лише розвитку специфічних музичних здібностей, але й формуванню загальних творчих якостей, які є необхідними для успішної самореалізації в будь-якій сфері життя. Для того, щоб музичне мистецтво повною мірою реалізувало свій потенціал у формуванні творчих здібностей, необхідна відповідна організація навчально-виховного процесу: створення сприятливої психологічної атмосфери, використання активних та інтерактивних методів навчання, заохочення ініціативи та самостійності учнів. Таким чином, музичне мистецтво виступає не просто як навчальний предмет, а як невід’ємна складова гармонійного розвитку особистості, що відкриває перед школярами безмежні можливості для творчого зростання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вацьо М. Педагогічні умови розвитку творчих здібностей молодших школярів під час уроків музичного мистецтва. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія. Вип. 53. 2018. С. 24-29.
2. Лобова О. Музично-творчий розвиток молодших школярів засобами музично-рухливої діяльності. Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки. № 2 (53), травень 2016. С. 109-112. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=LaaeJCkA AAAJ&citation_for_view=LaaeJCkAAAAJ:mVmsd5A6BfQC (дата звернення: 17.05.25).
3. Медвідь Т. Творчий розвиток учнів у музично-педагогічній концепції К. Орфа. Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. праць. 2021. Вип. 23. С. 118-125. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/17290/1/Medvid.pdf> (дата звернення: 15.05.25).

Майя БОГАТИРЬОВА,
здобувачка першого(бакалаврського) рівня
вищої освіти спеціальності 024 Хореографія